

UPRAVA I UREDNIŠTVO: ZAGREB. PETRINJSKA ULICA BR. 22
 PRIZEMNO. RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

PRETPLATA: GODIŠNJE K 32—, POLUGOD. K 16—, ČETVRTGOD
 K 8— POJEDINI BR. 1 K. IZLAZI TRI PUT MJESEČNO.

Ševuot.

Vraćamo se ideologiji starog profetizma u židovstvu. Vraćamo se le etici, na kojoj se — idejno — zidala, ali ne dozidala etika čovječanstva. Probio ju je gospodski, individualistički duh rimskoga prava. Temeljne misli i načela velikoga Mojsije moradoše proći dugo vrijeme iskušenja. Pročišćena i uveličana u toj borbi određena su ta načela, da na sebi nose sav društveni poredak.

Mojsijev zakonik, to remek-djelo, stvaranje sredena naroda iz mase, jedva umakle ropstvu, udahnuće duha svetoga u ilovaču, kojoj je tvorac najprije dao narodnu formu, kao sve velike tekovine čovječanstva uopće, plod je stvaralačke sile, koja po vremenitim svrhama ide za bezvremenskim, a iz slučajne jednovitosti mase stvara svrhovitu jednovitost, pa u dalekim tek vijekovima obistinjava živu riječ u djelo.

Sadašnje eto pokoljenje izgleda, da proživljuje tu fazu, u kojoj je izgledalo, kao da bi se imalo obistiniti, što je tad genij u dalekovidnosti svojoj progovorio sićušnom i tvrdoglavom narodu izraelskom.

Na dan Ševuota objavio je — kaže Biblija — Bog po Mojsiji (biblijskom narodu, besvijesno-pustinjskomu, deset temeljnih zakona i dao mu svijest, da živi, a životom svojim da daje vrednote čovječanstvu. A danas, kad se čistim nadatma čovjeka pričinilo, da se utvrđuje svjetski mir, osjetismo za čas nad versajskom palačom mira udar krila duha ovoga zakonodavstva, koji će zajedno sa svim onim mudrim diplomatskim glavama da stvara na zgradi ljudstva, što će da obuhvata vaskolik svijet u velikoj misli trajnoga mira.

Pazite, glavari zapada i svijeta, da loza iznikla na kamenitom palestinskom tlu ne uvene u rukama krvavih apostola, a mir i pravednost — kojim odiše Mojsijev zakon, ne bude tek prolaznom tačkom dugih mjesečnih rasprava, u kojima se pero poput mača gdjekad i previše prijeti!

Duga je stoljeća ustrebalo na svjetskoj sceni, dok je nadošao čas, kad mišljamo: sad na će se obistiniti velike Mojsijeve misli: a s njima i odlučan zahtjev povrijeđenog dijela čovječanstva za obračun.

Za njim vapi uz ostale zapostavljene i prignute narode stari židovski narod i traži, da se popravi grijeh onih krvnika, koji mu ispiše tečajem istorije sve životno veselje i učiniše iz njega žalost i nevolju.

Obračun je to, koji ne ide za odmazdom, već za istinskom pravdom.

Sudbonosan taj čas je tu i velike ideje traže jake i otporne narode.

Kao što sad Weizmann i Sokolov ni jesu govorili u ime otpalih i narodnih renegata, nije ni Mojsija na gori sinajskoj tad govorio onim moralnim kržljavcima, čije bijedno sjeme i danas na žalost susrećemo. Sjeme je to ljudi, kojima žute mrlje ne će moći poskidati ni državni ukazi o emancipaciji u zemljama rasula, za cijelo ni sama naša buduća palestinska domaja. Robovi su to staroga Izraela, koji ne povjerovaše u Mojsiju, osudeni, da vječno robuju.

U genijalnom sveshatanju znao je Mojsija da procijeni ropske duše savremenika svojih i prorekao im državnu propast, a u mislima zanio i govorio onim pokoljenima, koja će u tamnicama, lomačama i progonstvima rasula, da porode ono veliko pokoljenje, koje se sakuplja uz zastavu Cijona. Danas eto stoji svijesni taj dio naroda iskušani u borbi i patnji, veći no ikad prije pred svjetskim sudištem. U trpnji je postao snažan i silan poput elementa, kojeg će latentne energije da aktiviraju ljudi mladi i zdravi, čisti i značajni.

Plod je to dvotisućljetne katarze Mojsijevih načela, otkupljena morem krvi i života.

U tom se znaku započelo s izgradnjom naše palestinske zajednice i ustrojstvom novoga jišuba. Regeneracija duše i tijela židovskoga naroda i ne znači ništa drugo nego u savremenu formu zaodjenuti mentalitet biblije — vječni duh u novu vremenitu formu — koji je bio ugušen u nesnosnom mrtvilu i neproduktivitetu rasula. Od sablasti čovjeka geta učinit zdravo i izvorno biće sa svim svjetlim i tamnim stranama prirodnoga čovjeka. Biblija prikazuje onu etiku života, koja se ne gubi u pretjerau om isticanju tek vrlina, već onu, koja vuče svoje korijenje iz duboke spoznaje života, a taj ima dobrih i loših strana. Biblija je utjelovljeni normalitet, koji jedino omogućuje uzoran zajednički život u bilo kojoj god formi. Za tim normalitetom idu svi socijalni pokreti i dok će u ostalom svijetu vječno podržavati socijalni trzaji, jer je temelj dosadanje etike kriv, bit će našoj budućoj palestinskoj zajednici moguće, da pri njenoj izgradnji izbjegeva ove nedostatke, jer će počivati na temeljima biblijske etike: opće pravednosti i sveljudske jednakosti.

I u pogledu oživljavanja toga duha vrijedi Herzlova riječ: Ne će biti sanja, ako budete htjeli...

Budućnost Hajfe.

Kopenhaški cijonistički ured javlja: Engleske novine objelodanjuju, da je engl. vlada pripremila svotu od 2 mil. Lst. za izgradnju luke u Hajfi i u druge palestinske svrhe. U savezu s time piše časopis »Palestine«:

»Sumnjamo, da se isto definitivno u pogledu Hajfe ili kojeg drugog palestinskog velikog poduzeća može provesti, dok pravni položaj Palestine ne bude određen. A čini se, da sadanja sasvim provizorna i improvizirana vojna uprava nije prikladna za velika poduzeća. Isto tako ne može se zasada reći, da li će Hajfa u gospodarskoj budućnosti Palestine i Orienta biti od velikog značenja. Sjećamo Vas, da je u tajnom ugovoru od 1916. Engleska tražila za se u Siriji luke Hajfu i Akko, dakle čitavi zaljev od Akke. Zacijelo je tada Engleska imala na umu samo prikladnost zaljeva kod Akke za upornu točku njene mornarice. Danas pak, čini se, da su komercijalna promišljanja jača no igda.

Hajfa i zaljev kod Akke su, kako je poznato, najbolje luke na palestinskoj obali. Ali to baš ne znači mnogo, jer je još jedina druga luka Jaffa, koja nije dostatna. U starom i srednjem vijeku bijaše mnogo palestinskih luka; imena Tyrus i Sidon sveopće su poznata. No u starom i srednjem vijeku bili su brodovi maleni, pa zato su danas drugi uvjeti za prikladnost koje luke, negoli što tada bijahu. Ipak bi se moglo bez velikih poteškoća Hajfu i zaljev kod Akke izgraditi za luke, koje bi bile bolje nego ikoja druga na sirske i palestinske obali. Beirut nije dobra namavna luka, a ima još i tu manu, što gorje siže tik do Beiruta, pa tako promet s nutrinom zemlje ide gorskim prohodima i uspinjačama. Hajfa naprotiv leži na početku velike nizine Jesreel; čitav promet iz Galileje, Samarije i jordanske nizine stiče se u Hajfi preko Jarmuk-doline, tako te je Hajfa luka za taj čitavi veliki i produktivni predjel.

Luke na obalama Sirije i Palestine ne bi pridigle samo lokalni promet ovih dviju provincija nego i trgovinu sa velikim zaledem mesopotamskim, koje ima neprocjenivu budućnost. Damask se obično naziva lukom pustinje. On je ujedno i

trgovačko središte južne Sirije. Bez sumnje će nastati utakmica između Beiruta i Hajfe s obzirom na koncentrirani trgovački saobraćaj u Damasku. Tu ne će biti odlučni samo komercijalni momenti. Kad bi bilo tako, za sigurno bi Hajfa pobijedila. No mnogo će o tome zavisiti tko će vladati u Damasku. Francezi svojataju Damask, Englezi se tome ne protive, ali ga i Arapska država za sebe traži. Ako Damask pripadne francuzskoj, ona će upotrijebiti sva sredstva, da privuče trgovački promet iz Damaska u luku Beirut. U tom bi slučaju možda uprava Palestine sa upravom buduće arapske države bila složna, da ostvare protutežu protiv Damaska, koja bi trgovinu iz pustinjskih krajeva sebi privukla i u Hajfi koncentrirala. Tome bi dobro mogla poslužiti Basra, koja leži u mreži starih rimskih cesta i imala u staro doba veliku trgovinu. U utakmici za sirsku trgovinu znatno konkuriraju sa Beirutom osim Hajfe još i Tripolis za centralnu Aziju a Alexandrette za sjevernu Siriju. — Ako pak Damask pripadne arapskoj državi, to će njegov trgovački promet sigurno biti upravljen prema Hajfi, te ga čeka veće blagostanje no dosada. Jasno je dakle, da je borba što se sada vodi u Parizu u pogledu granice od velike važnosti po trgovinu, te da o njoj ovisi gospodarski razvitak velikih gradova, a ponajviše Damaska.

Nova Hajfa pruža se pred nizinom Jesreel, jordanskom dolinom, Haurenom i pustinjom u smjeru prema Mesopotaniji. Plan bagdadske željeznice računao je i gospodarski razvitak Mesopotanije kao koncentriranje njenih bogatstva gospodarstvenih na jedno stalno mjesto. Njemačka je kao zapadnu luku bila odredila Alexandrette. Pošto sada Engleska upravlja bagdadskom željeznicom i Mezopotanijom to će za sigurno Engleska odrediti zapadnu tačku, a izabraće za cijelo jednu od palestinskih luka. Hajfu je Engleska vlada očito odredila za to, da postane luka Mesopotanije na Sredozemnom moru. Kako va će biti željeznička sveza, ovisi djelomice o tome kako će se u Parizu odrediti granice. Zasada je Hajfa u neku ruku u redovitoj željezničkoj vezi sa Bagdadom. Jedna željeznica iz Hajfe križa se sa Hedschas- linijom u Damasku. Od Damaska išla je jedna linija preko Rajaka u Aleppo i u raskršće željeznica Muslemije, odakle ide bagdadska željeznica prema istoku u Mesopotaniju. No ova veza ne zadovoljava. Linija od Hajfe do Damaska je uskotračna. Od Damaska do Rajaka mijenjaju se tračnice, te kod Rajaka počinje željezna pruga normalne širine za sirsku i bagdadsku željeznicu. Ima dakle tri raznovrsne pruge s obzirom na širinu, a ima ih i više ako pomislimo na željezničku vezu s Egiptom. Trebat će dakle uvesti jednovite tračnice, a to će uistinu reći, da se mora izgraditi pruga iz Hajfe s tračnicama normalne širine.

Pitanje, da li će Hajfa moći blago i trgovinu Mesopotanije dugim putem Mosul-Aleppo-Hons-Damask sebi privući ovisi još i o drugim uvjetima. Naime diljem one željezne pruge ima luka, koje bi mogle iz Mesopotanije kraćim putem na svjetska tržišta otpremati, n. pr. Alexandrette, Tripolis, Beirut. Ovdje dolaze u obzir opet politički momenti. Ako se Mossul, Aleppo, Hons i Damask budu nalazili u rukama ta-

kove vlasti, koja se takmiči sa mandatar-nom vlasti u Palestini, to će ona sigurno nastojati, da skrene trgovinu sjev. Mesopotanije od Hajfe. Možda je još mnogima na pameti, da se tajnim ugovorom od g. 1916. obećalo: »Obalu sirsku, vilajet Adann i zemljište s juga ograničeno linijom Aintab-Mardin prema budućoj ruskoj granici, a sa sjevera linijom Ala-Dagh-Zara-Egin-Kharput. To bi Franceska dobila, bar kako to Francezi tumače, Mossul i sjev. Mesopotaniju kao i zemljište na pruži Aleppo-Damask i tim spojene luke sredozemnog mora. Naravno da se o tim zemljištima sada u Parizu raspravlja. Vjerojatno je, da će Engleska dobiti Mossul, ali nije tako sigurno da li će arapska država dobiti Aleppo i Damask. Ako pak ovi gradovi i zemljište na kom se nalaze, pripadnu Franceskoj, to će engleska vlada što je gotovo sigurno sagraditi željezničku vezu sa Mesopotanijom, koja će biti u izravnoj svezi između Mesopotanije i Hajfi i potpuno, u engleskim rukama. Nema tehničkih poteškoća protiv gradnje, takove željeznice, ali su zato gospodarski izgledi ovakove pruge neizvjesni. Ova pruga spajala bi Tigris s Eufrotom i stvorila preduvjete za bolju budućnost. Zapadno od Eufrata išla bi preko sirske pustinje. O toj zemlji je malo što poznato. Moguće da je bolja, nego što o njoj pričaju, ali to se mora još pokazati. Svakako bi bolje bilo sve ove probleme — željeznice, razvitak prometa i prometala uopće — da ne promatramo sa stajališta takmičenja nego sa stajališta zajedničkog rada.

Razdiobom turskog carstva razaramo i ekonomsku jednovitost jedinu ove vrsti. Bilo bi mnogo bolje zadobiti prednosti ove ekonomske jednovitosti, nego: umjesto toga svu silu suparničkih poduzeća. Kada bi mirovna konferencija bila u stanju razdijeliti tursku baštinu u smislu saveza naroda, umjesto da podliježe utjecajima mnoštva suparničkih osnova, pokušala bi u ovom smislu djelovati.

Useljivanje u Palestinu.

Svim zemaljskim cionističkim savezima.

Zaključkom londonske cionističke konferencije ustrojen je po akcijskoj odboru u Londonu centralni palestinski ured. Ovaj palestinski ured odlučit će, pod kojim će se gospodarskim, upravnim i inim uvjetima imati da obavi predstojeća, dalekosežna kolonizacija Palestine. Isti će ured biti središnje društvo za regulisanje i organizovanje židovskih useljenja u Palestinu, te će se u zajednici drugim organizacijama u Palestini i dijaspori potruditi, s jedne strane, da požuri čas, kad će moći da uslijede po mogućnosti što veća židovska useljenja u Palestinu, a s druge strane pobrinut će se za to, da se useljenja upriliče na takov način, kako bi najbolje poslužila interesu zemlje i naseljenika.

Još nije nadošao čas za to. Useljivanje ne mogu započeti, dok još nisu izrađeni sistematski nacrti za kolonizaciju s ekonomskih, financijskih i drugih gledišta, koja će se većim svojim djelom morati urediti na osnovi rješenja političkog palestinskog problema. Do toga vremena ne bi imao nijedan iseljenik da ode u Palestinu. Držimo nužnim, da to naglasimo i da odvratimo sve skupine i pojedince od prenaplih

mjera za iseljenje. Nitko neka u brzini ne likvidira svoju radnju i spremi se iseljenje u Palestinu. Prenagla i neorganizovana iseljenja kriju u sebi najveće opasnosti koliko za iseljenike, toliku i za samu budućnost Židova u Palestini. Svaki cionist i svaki Židov bit će si svjestan, da svako prerano useljenje stavlja u pogibao ne samo njegovu vlastitu budućnost, nego i budućnost drugih useljenika.

Cionističkoj organizaciji su poznate strašne okolnosti, pod kojima sada žive židovske mase, gotovo u svim zemljama istočne Evrope, te potpunoma cijeni želju svih klasa židovskog nroda, da se što prije nasele u Erez Israelu. Organizacija će se svom snagom i pomoću svih svojih uređaba pobrinuti, da čim prije provede dalekosežno i sistematsko useljenje u Palestinu. Hoćemo li, da dodemo do toga cilja, moramo biti strpljivi i ustrajni, te se sa svim pouzdati u posvemašnju pažljivost organizacije. Sopstvena disciplina svakoga pojedinca, koja je bila od uvijek najjača potpora našega pokreta, potrebna je u ovim danima, nego ikada prije.

Svaki pojedinac mora da zna, da samo sistematsko useljivanje i kolonizovanje može da zaista obistini naš veliki nacionalni ideal — obnovu Palestine kao narodne domaje židovskog naroda.

Iz židovskoga svijeta.

Albert Antebi umro. Kopenhaškom cionističkom uredu javljaju iz Palestine:

Iz Carigrada dolazi tužna vijest da je poznati palestinski građanin Albert Antebi, dugogodišnji zastupnik Ike i Alliance u Jerusolimu nakon kratkotrajne bolesti u nekoj carigradskoj bolnici preminuo.

Antebi bijaše jedna od najmarkantnijih ličnosti palestinskog židovstva. Rođen u siromašnih roditelja u Damasku dođe mlad u Paris. Za nj se zauzeše pokojni nadrabini pariški Zadok Cahn i predsjednik alliance Narcisse Leven. Svršivši studije poslaše ga u Jerusolim, gdje je uz Nissana Behara upravljao žid. zanatlijskom školom. Naskoro je postao zastupnikom Alliance, Ike i baruna Rotshilda. I odtada počinje njegovo blagotvorno djelovanje u Palestini.

Imao je i mnogo protivnika naročito među mladom generacijom. No nitko mu ne će osporavati zasluga za razvoj žid. života u zemlji. Imao je i velik upliv kod turskih mogućnika kojeg je upotrebio u službi za svoj narod.

Kupnje zemljišta u Palestini većinom je on proveo. Ne bijaše u Palestini veće institucije, škole i drugih opće korisnih zavoda, koje ne bi bile dužne Antebi-u zahvalnosti. — Za vrijeme nesretnih kriza tijekom rata i za progona podivljalog turskog režima ublažio je mnogu bijedu.

Kada je Džemal paša počeo uništavati mladi Jišub i židovske vode iz zemlje protjerao, pojmió je da mora odanle maknuti i popularnog necionistu. Doduše pričalo se mnogo o prijateljstvu između Džemal paše i Antebi-a, no znalo se i to da je Antebi Džemalpašinim razbojničkim osnovama trn u oku.

No i u progonstvu u Carigradu nije Antebi mirovao. On je iskoristio svoje veze sa turskim dostojanstvenicima, da tako olakša udes svoje nesretne braće. Kad su došli Englezi u Carigrad, on je prvi podu-

zeo korake da se omogući bjeguncima povratak u Palestinu.

I on se sam nadao u ljubljenu Palestinu povratiti, ma da je znao da za njega nema tamo više nikakvoga rada, budući da je turski režim uništen. Nu bolest, koja ga snašla za progonstva u Anatoliji učini brzi konac njegovu neumornom životu.

Praško židovsko narodno vijeće kod ministra Beneša. Zastupnici židovskog narodnog vijeća u Pragu dr. Hugo Bergmann, Norbert Adler i direktor Osvald Freund primljeni su u audijenciju od ministra inostranih djela čehoslovačke republike dra. Eduarda Beneša u Parizu. Tokom razgovora, koji je trajao dulje od jednog sata, izjavio je ministar, da se njegovi nazori o židovskom pitanju, koje je upoznao studijem prilika u domovini i inozemstvu, potpunoma slažu s onima, koje je predsjednik Masaryk opetovano pismeno i usmeno izjavio. Ministar Beneš naglasio je da je za njega postupak sa Židovima kamen kušnje na kojem država ima da dokaže, da li spada ili ne spada u krug zapadne kulture. U duhu slobode, koja je temelj mlade republike, bit će Židovima kao i ostalim narodnim manjinama ove republike podjeljene osim — kako se samo po sebi razumije — građanska jednakopravnost sva prava nar. manjina. Hoće li koji Židov da se asimilira, to ne može mo i ne ćemo toga spriječavati. Ali ja držem Vaše stanovište ispravnim, koje mi je i osobno simpatično. U daljnjem tečaju razgovora istaknuo je, da on iz razloga čovječnosti, ali već i u interesu političkog ugleda čehoslovačke republike osuđuju svako narodno ugnjetavanje, dakle i antisemitizam i da će sve poduzeti da budu sve predrasude odstranjene. Odslanstvo raspravljalo je nadalje s ministrom o gospodarskom položaju i podnijelo ministru želje Židova u tom pogledu. Ministar pokazao je za te želje potpuno razumijevanje i naglasio potrebu zajedničkog rada sviju nacionalnih grupa čehoslovačke republike.

Rad židovskih narodnih vijeća u Parizu. Cijonističkom uredu u Kopenhagenu javlja se iz Pariza: Rad odbora, izabranoga po delegaciji židovskih narodnih vijeća veoma lijepo napreduje. Osobito marljivo radile su političke komisije i komisije za pripravljanje memoranduma. Poslije trodnevnog neprekidnog rada te komisije, odlučio je odbor u svojoj plenarnoj skupštini, formulisane zahtjeve predložiti mirovnoj konferenciji. Ista je komisija izradila nadalje cijeli niz memoranduma, koji se pored općenitih motiva ponajviše bave položajem u svim zemljama, u kojima židovsko pučanstvo traži građanska i narodna prava. I ovi memorandumi će se doskora predati mirovnoj konferenciji. Ujedno su imali članovi političke komisije dogovore sa zastupnicima pojedinih zemalja, koje prisustvuju konferenciji, glede ispunjenja tih zahtjeva.

Na plenarnoj skupštini od 28. travnja primio je odbor u principu rezoluciju, po kojoj će tajništvo odbora biti trajna institucija i da će imati sjelo u onom mjestu, gdje će imati i liga naroda, ili u kojem drugom političkom centru. Ovu rezoluciju treba dakako da potvrde židovsko-narodni odbori i druge židovsko-narodne organiza-

cije, koje su otposlale svoje delegate u Paris.

Na zadnjim sjednicama komisije predsjednika i na plenarnoj sjednici od 2. maja uzelo se u pretres pitanje o sazovu sveopćeg židovskog kongresa. Odbor je odlučio; staviti se u sporazum sa svim organizacijama, koje dolaze u obzir, i koje se za to interesuju.

Iz cijonističkog svijeta.

Sjev. američka unija za cijonizam. Kopenhaski cijon. ured javlja: Zakonodavna tijela u državama Wisconsin, New Jersey i Rhode Island stvorile su zaključke, koji podupiru osnovu, da se stvori židovska zajednica u Palestini.

Sudac Mack o cijonizmu u Americi. Kopenhaski cijon. ured javlja: Sudac Mack, predsjednik cijonističke organizacije u Americi, dao je slijedeće podatke o jakosti cijonist. pomagala u Sjed. državama.

»Osim 150.000 upisanih i plaćajućih članova cijon. organizacije u Americi ima još mnoštvo žid. bratskih društava i radničkih organizacija, koje poprimaju cijonizam u svoj program. Tako n. pr. Neovisni Red (Orden) Brith Abraham sa 200.000 članova, Neovisni Red Brith Shalom sa 54.360 članova, zatim Bne Israel (5000 članova), Independent Western Star Orden (17.920 članova); žid. narodno radničko udruženje (5200 članova), Knights of Joseph (13.000), Progressive Order of the West (20.000) i združeni krojački radnici sa 240.000 članova. Tako imademo svega 608.000 Židova u Americi, koji potpomažu osnutak židovske domaje u Palestini. U tome broju još nije uračunano mnoštvo manjih organizacija, koje uz nas pristažu.

Ali ima još drugi način da se izrazi zajedničko nastojanje i želja žid. naroda. Na Amer.-židovskom kongresu, održavanom u decembru prošle godine u Philadelphiji bi od svih 400 (izuzev 2), da se ima potpomoći stvorenje židovske domaje pod upraviteljstvom Vel. Britanije, a na malog lige naroda. Taj je kongres predstavovao 236.000 odraslih Židova. Osim spomenutih delegata bili su još delegati u zastupstvu najvećih židovskih organizacija i Redova, pače i takovih čiji članovi nijesu sa pojedinim cijonističkim predlozima saglasni. Dakle ukupno 715.000 Židova potpomažu židovsku domaju u opreci sa onih 150 protivnika, koji bijahu brojajavno protestovali u predsjednika Willsona.

Godišnja Konferencija federacije engleskih cijonista. Cijonistički ured u Kopenhagenu javlja: U nedelju, 11. maja otvorena je u Queenshallu godišnja konferencija federacije engleskih cijonista. Bilo je prisutno 250 delegata iz Londona i pokrajinskih organizacija. Nikada dosada nije bilo toliko delegata na jednoj konferenciji engleskih cijonista. Osim toga prisustvovalo je još i više stotina slušaoca. Predsjedništvo je vodio dr. Weizmann.

U svojem govoru, s kojim je otvorio skupštinu, upozorio je na to, da se sad šire sumnje u konačni uspjeh cijonističkih nastojanja. Tome naprotiv može se ustanoviti, da se položaj nije ni u čem promijenio. Cijonističke vođe imaju isto pouzdanje kao i prije, pogledom na vrijednost izjave engleske vlade i pomoći sa strane aliranih

moći, a to pouzdanje ne mogu uzdrmati neautorizirane izjave protivnika cijonizma, ni židovskih, ni nežidovskih. Odluka je zaista odgođena, ali je takovo otezanje kod postupanja s tako važnim pitanjem neizbježivo. — Oborio se na opoziciju, koja raste kod Židova i Nežidova, te upozorio osobito na agitaciju, što je provadaju protivnici cijonizma među Arapima u Palestini. U odnošaju cijonista prema Arapima nije nastala nikakova promjena. Politika, koja jasno proizlazi iz zahtjeva, predloženih mirovnom zboru i iz govora cijonističkih vođa u Palestini, Arapima je do u tačine protumačena Pisma emira Faisula na prof. Frankfurtera, jasan je dokaz, da se cijonistički zahtjevi ne kose s arapskim interesima, već pridonaju razvitku Palestine i unapređenje blagostanja arapskog naroda.

U daljnjim toku svoga govora prikazao je dr. Weizmann položaj, u kojemu se nalaze istočni Židovi i kojim je povratak u Palestinu postao nužnijim nego igda dosada. Svi smo mi pozdravili uskrisenje poljske države, ali svečano protiv toga protestovali, da Poljaci svoju slobodu za to zlorabe, da nevine židovske sugrađane pobijaju.

Na prijedlog Herberta Bentwicha jednoglasno je primljena rezolucija, u kojoj se oštro osuđuju ponovni pogromi u Poljskoj i pozivlje engleska vlada, da spriječi opetovanje takvih događaja.

Na poticaj dr. Šmarja Levina jednoglasno se prima zaključak, koji obvezuje konferenciju, da učini sve, što je god moguće za skupljanje sredstava za fond za obnovu Palestine. Na konferenciji su prisutna društva i pojedinci darovali preko 40.000 Lst.

U sjednici od nedelje po podne izvjestio je Israel Sieff o financijskom stanju cijonističkih komisija u Palestini, te o zadaćama, koje je izvršio »pomoćni fond«.

Odgovarajući na razne kritike izjavio je dr. Weizmann, da cijonisti u Palestini još uvijek rade pod vojničkom vlasti, te se tako imadu tumačiti zapreke koje sada postoje u provadanju industrijalnih i gospodarskih projekata. Učiteljima je podvostručena plaća, da im se omogući egzistencija. Namjerava se staviti sve židovske škole pod kontrolu Waad Hahinuha. Dr. Weizmann odbio je svaku bojazan, da se stanje cijonizma pogoršalo.

Jednoglasno je zaključeno, da se izvještaj g. Sieffa odobri i upravi Preparation fonda potpuno povjerenje izrazi.

Na prijedlog Majora Shonfielda i dr. Samuela Daichesa odlučeno je, da se svi odaslanici, koj su na konferenciji, obavežu, da će svom snagom raditi na tome, da u Board of Deputies budu izabrani cijonistički zastupnici.

Večernja sjednica bila je ispunjena sa debatama o godišnjem izvještaju i o financijskom izvještaju engleske federacije, koji su izvještaji jednoglasno primljeni.

Na sjednici u ponedjeljak prije podne raspravljalo se o ustavu cijonističkih organizacija u Velikoj Britaniji, koji će donjeti ujedinjenje cijonističke federacije sa drugim cijonističkim društvima.

Cijonizam i konferencija socijalista. Kopenhaski cijon. ured javlja: Internacionalna socijalistička konferencija u Amsterdamu primila je gotovo jednodušno (protiv 1 glasa) ovu rezoluciju:

»Internacijska socijalist. konferencija pripoznaje internacijski karakter žid. pitanja, te na temelju sveopćeg načela o samoodređenju naroda zahtijeva internacijsko urednje toga pitanja na slijedećoj osnovi:

1. Potpunu građansku ravnopravnost u svim zemljama; ravnopravni postupak sa žid. pučanstvom prigodom obnove u ratu nastradalih predjela; internacijsku zaštitu za Židove kao i za sve ostale narodnosne manjine protiv fizičkih progona i gospodarskog skućivanja.

2. Ravnopravnost Židova s obzirom na naseljavanje u svim zemljama.

3. Nacijsku samoupravu na temelju personalnog principa, nacijsku ravnopravnost u državi, pokrajini i općini za sve Židove u zemljama gdje u masama nastavaju.

4. Priznanje prava žid. narodu da si stvori narodnu domajnu u Palestini kao i zato potrebitih preduvjeta, pod zaštitom i kontrolom saveza naroda, kojemu je ujedno i dužnost brinuti se za opravdane interese ostalog nežidovskog pučanstva u zemlji.

5. Zastupanje žid. naroda u savezu naroda.

Rezolucija saveza, u kojoj se isticalo da Palestina nema nikakve uloge, već da je jedino važna emancipacija žid. proletarijata, bi otklonjena.

Savez Poale-cijonista zastupao je Chasanović.

Iz Palestine.

Židovska obranička sudišta u Galileji.

Cijonistički ured u Kopenhagenu javlja: Pred nekoliko tjedana otvoreno je u Tiberiasu prvo židovsko obraničko sudište sa dvije komore. Uređeno je po modernom evropskom sistemu. Sude bira na prijedlog mjesnih društava, gradsko vijeće. Budući da za sada u gornjoj Galileji nema drugih pravnih oblasti, odlučuje sudište u Tiberiasu i u slučajevima ovoga kraja. U tim slučajevima prisjedaaju tome sudištu još po jedan ili dvojica od kolonista izabrani odaslanici. To obraničko sudište je u vezi sa mjesnim oblastima, koje ih priznaju mjerodavnom pravnom oblasti, izabrani odaslanici. To obraničko sudište na koje se mohamedanski i kršćanski Arapi obraćaju.

U Roš-Pinahu pojavilo se pitanje, da li i žene mogu pripadati sudu, ali o tom još nije odlučeno. Daljna židovska sudišta uređena su u Jesod Hamaalahu Mišmar Hajardenu i Mahnajmu.

Godišnji izvještaj udruženja židovskih žena za kulturni rad u Palestini. »Udruženje židovskih žena za kulturni rad u Palestini« spada među one organizacije, koje su u svom djelovanju uslijed rata mnogo trpjele. Na zadnjoj skupštini udruženja održala je gdja. Treidel godišnje izvješće, iz kojeg se mogao razabrati težak i dugotrajan zastoje u radu tog inače neumornog i uspješnog društva. Mnoge vrijedne suradnice udruženja morale su ostaviti zemlju; bolnica u Haifi bje zatvorena, a i djevojačku farmu ne bje u stanju udruženje da održi. Škole za vezivo i tkanine, čiji su proizvodi bili nadaleko poznati, moradoše se djelomično pozatvarati, dok su se one koje su i nadalje radile, morale boriti za opstanak uslijed pomanjkanja materijala i

prevoznih poteškoća. Ipak se je donekle održala ta grana industrije energijom židovskih radnica, koje su bez ikakve poduke i nadalje unapređivale svoj rad. Za mogućnost razvitka te industrije govori ta činjenica, što se je za cijelo vrijeme rata održala manje više na nogama usprkos sviju neprilika, koje su morale da podnose te savjesne i nadobudne radnice. Sve su se one bez obzira da li je koja došla iz geta ili univerze, okupile u gospodarstvenom radu i nadomjestile posve dobro na takav način muške sile skoro u svim granama gospodarstvenoga rada.

Koliko se još toga imade u Palestini po ženama da učini, osvijetlio je u svojim izvodima dr. Auerbach.

Dr. Auerbach upozorio je na to, da u mnogočem napredak u gospodarstvu ovisi o sudjelovanju žene; da je gospodarstvo u gdjekojim slučajevima bez žene skoro tako reći nemoguće, jer žena uz svoj pozitivni rad djeluje također i indirektno, u koliko na pr. zaprečuje suvišne izdatke. Velika zadaća čeka ženu, koja će da pođe u Palestinu kao bolničarka, jer ista će ondje uz svoje djelovanje kao asistentica liječnikova imati prilike da samostalno u kakvoj koloniji djeluje kao općinska sestra, a u tom svojstvu blagotvorno upliviše na ondašnje u higijenskim pitanjima djelomično još slabo upućene žene. Dr. Auerbach polaze ogromnu važnost pitanju dojenčadi te ide tako daleko, da tvrdi, da će poradi silnog broja pomora dojenčadi (50%) onaj narod u Palestini imati nadmoć, koji bude u tom pogledu imao najmanji postotnjak.

Uslijed moderne higijene nestaje po evropskim kolonijama uvijek više i više egipatske očne bolesti.

Slična će zadaća zapasti i vrtljarići u dječjim vrtovima. Poznata je pojava, da djeca daju svakom obiteljskom domu svoje obilježje. Tako će ono dijete, koje bude odgojeno u takvom jednom dječjem vrtu, donijeti sa sobom svježi vazduh, te će isti da istrijebi onu zagušljivu atmosferu geta, koja je tradicijama postala uvijek zagušljivija.

Dr. Auerbach naročito je osvijetlio pitanje kućnog personala, koje nije samo pitanje specifično-židovsko nego i općenito akutno. Odnosaj između kućegazdarice i kućnog personala, mora biti mnogo srdačniji, nego li je to dosele bio slučaj; kućni personal ima da je sudionikom i u veselju dotičnog doma, kad mu je već potreba, biti sudionikom u radu.

Na koncu je referent istaknuo veliko znamenovanje žene u obiteljskom i odgojnom životu. Zdrav i sposoban naraštaj prvi je uvjet za zdravu i sposobnu narodnu zajednicu u zemlji praotaca.

Iz Jugoslavije.

Bjelovarska općina zagrebačkoj bogoštovnoj općini. Bjelovarska židovska općina upravila je zagrebačkoj općini slijedeći dopis:

Israelitskoj bogoštovnoj općini u Zagrebu.

Predstojništvo potpisane bogoštovne općine primilo je tamošnju okružnicu od 7. travnja 1919. br. 130—19. R. 26., te je povodom iste u sjednici bogoštovnog vijeća ove općine od 11. svibnja 1919. dobilo ovlaštenje, da saopći naslovu slijedeći zaključak:

Ne smatrajuć ovo vijeće sebe zvanim, da narodnosna pitanja rješava u rezolucijama, ne priznaje ono toga prava ni bilo kojem drugom organu bilo koje bogoštovne općine, pa s toga u tom pravcu uslijedivšu enuncijaciju tamošnjeg predstojništva scijeni tek izlijevom osobnog mišljenja o židovskom pitanju onih članova, koji su za tu rezoluciju glasovali.

S toga vijeće izr. bogoštovne općine u Bjelovaru ne bi imalo nikakvog razloga, da se bavi političkim stajalištem većeg dijela članova tamošnjeg predstojništva, kad ne bi smatralo u interesu svega jugoslavenskog židovstva nužnim, da najodlučnije osudi tamošnji istup, kojim se na nedopustiv način hoće da prikažu težnje i ciljevi cijonističke organizacije u iskrivljenoj slici.

Izjavljujući tamošnje predstojništvo, da »ono uz svoje religiozno-etičke i humanitarne zadatke smatra sveom svojom dužnošću, da kod svojih suvjernika gaji i učvrsti nepokolebivu privrženost hrvatskim narodnim idealima odnosno mladom našem kraljevstvu Srba, Hrvata i Slovenaca«, te osudujuć po tom (!) »stajalište cijonističke organizacije, što ga je ova u pitanje židovske narodnosti zauzela u spomenici podnesenoj Narodnom Vijeću SHS. u Zagrebu«, nastoji ta rezolucija bilo znanjem, bilo protiv boljeg znanja svojih sastavljača svojom stilizacijom u čitaoce pobuditi dojam, kao da je spomenica zauzela stajalište oprečno narodnim idealima Srba, Hrvata i Slovenaca.

Poznavajuć vijeće ove općine tekst spomenute poslanice, a poznavajuć ujedno odljeve, program i rad cijonističke organizacije, ne smatra ono nužnim, i ne spada ni u njegov djelokrug, da opravdava shvaćanje tamošnjeg predstojništva u tim pitanjima. Ističe ali, da rezolucija tamošnjeg predstojništva drži jednim neloyalnim istupom protiv zemaljske organizacije cijonista u Jugoslaviji, te žaleći u interesu opće židovske stvari, da je uopće do njega došlo, s negodovanjem uzimlje do znanja.

Dr. Hinko Gottlieb, predstojnik.

Izbori u bogoštovnoj općini u Brodu na Savi. Kako smo već javili ukinuo je reklamacioni odbor izbor proveden u mjesecu veljači, na kojem je prodrila cijonistička listina, jer da su prigodom izbora povrijeđeni propisi općinskih pravila i jer su u općinski odbor izabrana dvojica općinskih pripadnika, koji da ne uživaju ovdje zavicačnost. Moramo istaći, da su sami prigovori, uloženi protiv izbornog čina po dvojici asimilanaja, bili bez svakoga pravnoga temelja, ali mi protiv rješenja reklamacionog odbora nijesmo ništa poduzeli, jer smo bili uvjereni, da će i drugi izbor jednako proći kao i prvi.

Ponovni izbor bio je raspisan za 12. o. m. Razmahala se dulje vremena prije izbora živahna borba. Tik pred izborom nastojali smo, da dodje do sporazuma, te smo mi sami, ma da smo u znatnoj većini, stavili protivnicima našima takove predloge, koje bi oni bili bezuvjetno morali prihvatiti, da im je bio interes općine na umu. Protivnici borili su se iz ličnih razloga, pa uslijed toga nije nikako moglo doći do sporazuma. Dok mi nijesmo prije izbora držali skupštine ili sastanke, protivnici su se još jedan dan prije samoga izbora sastali na vijećanje, pa kako su vidjeli sazivači, da se odazvao neznatni broj

općinskih članova njihovome pozivu, zaključili su, da ne će uopće prisustvovati izboru, nu taj su zaključak ipak promijenili i odlučili pristupiti izbornoj žari.

Interes za izbor bio je velik, pa su već rano iz jutra stali dolaziti članovi na izbor. Pred općinskom kućom bile su dvije grupe, jedna velika naša, a druga grupa sastojeci iz kojih 8—10 ljudi, grupa naših protivnika. Kad su protivnici naši vidjeli u kakvoj su neznatnoj manjini, udaljili su se, a samo dvojica ostadoše, ali se sustegnuse od glasovanja.

Unatoč toga, što su naši sumišljenici vidjeli i doznali, da protivnici naši ne će glasovati, dolazili su u velikom broju k izbornoj žari, da time dokumentiraju svoju volju, da općina bude reorganizovana, te da prodre cionistička listina.

U odbor općinski izabrani su jednoglasno kandidati postavljeni po cionističkoj organizaciji, pa se već iz činjenice, da je cijela listina jednoglasno prihvaćena, ma da se tajno glasovalo, najbolje vidi disciplina i svijest, koja vlada u organizaciji. —

Izabrani su: predstojnikom općine: dr. Oskar Spiegler, predsjednik mjesne cionističke organizacije, potpredstojnikom Marko Jellinek, član organizacije, blagajnikom: Izidor Steiner, II. potpredsjednik organizacije, odbornicima: Ferdo Švrljuga, I. potpredsjednik organizacije, David Frank, dr. Samuel Kuhn, Vilim Rothmüller, Mavro Grünbaum, Makso Goldstein, Emil Eichhorn, Rudolf Fuchs, svi odbornici organizacije, Josip Adler, Hinko Schulman i Jakša Weiss, članovi organizacije.

Iza proglašenog izbornog rezultata priredjene su novoizabranom predstojniku oduševljene ovacije. Predstojnik dr. Spiegler u dirljivom govoru, suzama u očima zahvaljuje općinarima, obećaje da će svim silama nastojati, da općinu reorganizira i da omogući, e bi općina što potpunije polučila svoju svrhu. Nastojat će zaštićivati i interese manjine, nada se, da će uskoro svi protivnici naši stupiti u naše kolo te s nama zajedno poraditi oko boljitka i procvata naše općine. Govor predstojnikov duboko se dojmio svih prisutnih.

Neobično ganuti bili su svi prisutni, kad su nakon izbora naše djevojke, članice literarno-zabavne sekcije Etela Kopp, Ernestina Adler, Margita Hofman obasule cvijećem našega obljubljenoga predstojnika, predavši mu dvije kite cvijeća. pa ga je tom prigodom oduševljeno pozdravila naša sumišljenica gđica Ernestina Adler. Općinar i sumišljenik Samuel Sessler pozdravlja također novoizabranog predstojnika u lijepom i poletnom govoru, pa ističe, da u njemu vidi garanciju za budući rad naše općine. — Izbor potao je pravomoćan, te je već uslijedila predaja opć. agenada novome izboru.

Bjelovar, Zlatni pir. U nedjelju, dne 25. svibnja, proslavio je u obiteljskom krugu bivši predsjednik ove bogoštovne općine Emanuel Ebenspanger sa svojom suprugom Šarlotom, mnogogodišnjom i velezaslužnom predsjednicom izr. gospojinskog društva, svoj zlatni pir. Povodom te rijetke slave uputilo se odaslanstvo bog. općine s predstojnikom dr. Hinkom Gottliebom i rabinom S. D. Taubermom na čelu, te odbor izr. gospo-

jinskog društva u stan zaslužnih svečara, da im izraze svoje srdačne čestitke. Najprije ih je lijepim govorom oslovio, a zatim blagoslovio rabin Tauber, dok je u ime bogoštovne općine čestitao dr. Gottlieb. Zaslužnu je predsjednicu zanosnim riječima oslovila odbornica Dragica Schwarz, osvrćući se na njezin blagotvorni rad kroz 40 godina, a na koncu joj predala krasno izrađenu adresu s napomenom, da je osnovana zaklada, koja će vječno nositi ime svečarice, a iz kamata te zaklade madarit će se svake godine na dan vjenčanja omiljele predsjednice siromašna, a vrijedna žid. vjerenica.

Do suza ganuti zahvalili su svečari na iskazanoj im počasti.

Mi se od svega sreća priključujemo sa svojim čestitkama i želimo, da zaslužnom paru bude još mnogo godina priušteno, da uživa u krugu svojih milih potpunu sreću i da djeluje i dalje na polju dobrotvornosti.

R. Sch.

Izgoni stranaca. Uvodnik »Obzora« od četvrtka, dne 29. maja, bavi se među ostalim i pitanjem izгона stranaca, pa donosimo odnosni pasus bez ikakvog komentara:

»Za danas ćemo istaknuti samo jedno pitanje, koje tangira i naš međunarodni položaj, a to je postupak prema pripadnicima stranih, naročito neprijateljskih država. U tom pitanju, koje je za nas od važnosti, jer se te države mogu revanširati na našim državama, vlada potpuna disorientacija. Prva četiri mjeseca pustili smo te strance gotovo sasvim na miru, dapače došlo ih mnogo, koji su utekli od straha pred boljševizmom i nitko ih nije dirao, prem bi u ono nesigurno doba bilo moguće neko opravdanje za izvjesne mjere sigurnosti protiv protudržavne agitacije, koju bi ti elementi mogli bili započeti.

Danas, kad su prilike već prilično sredjene, kad vidimo da antanta, naročito Amerika i Francuska izravno podupiru Njemačku Austriju, kad zaštićuju one građanske mađarske elemente, koji se organiziraju protiv boljševičkog režima, danas smo mi postali reakcionarni šoviniisti, a da nemamo za to opravdana razloga.

Pitanje izгона austro-ugarskih pripadnika nije samo stvar naša, nego i stvar antante, pa bi nam se moglo dogoditi, da se nasukamo. Naredba ministra unutarnjih djela, kojom se određuje izgon, tako je elastična, da je podređene oblasti mogu tumačiti u pojedinim slučajevima kako hoće, mogu ju zlorabiti tako, da pusti kojeg stranca na miru, koji bi imao otići, a istjeraju nekog, koji nam je potreban. Tu su otvorena vrata i ličnoj osveti i konkurenciji, a naročito nepravdi. Nacionalni šovinizam redovno je neobjektivan i ako se izdaju ovake naredbe, onda se stvar samo pogoršava. Ministar je trebao točno označiti, u kojem slučaju se mora stranac izagnati, u koje doba i pod kojim uvjetima. Naša je država i onako okružena neprijateljima i ako ćemo sad, kad se svi spremaju na mir, i na popravljavanje ratnih grozota, započeti neprijateljstva s državama, s kojima međjutim sklapamo trgovačke ugovore, onda to nije razumna politika, koja bi našu međunarodnu poziciju mogla poboljšati. Posve je opravdano, da mi hoćemo da onih dvadesetak hiljada stranih državljana, naročito iz Bosne, ode iz naše države, no to se može pro-

vesti, u koliko nemaju lične krivnje na jedan kulturni i liberalni način, tako te Austrija ne će kod antante prosvjedovati. Naročito je taj postupak poželjan kod onih privatnika, koji u javnosti u općem nisu utjecali, a koji sad nakon dvadeset ili trideset godina moraju seliti. Dok jedna velika strana banka u Zagrebu mirno posluje dalje, dotle mali trgovac mora seliti i gubiti egzistenciju. Tu onda dolaze intervencije i otvaraju se vrata korupciji. Ne ćemo ni spominjati, da ta akcija ima antisemitski značaj, koji senikako ne slaže sa modernim načelima naše demokracije. Za sad ne ćemo u to pitanje zadirat, samo ga spominjemo, da ilustriramo, kako se i u unutarnjoj i u vanjskoj politici vlada bez određenog pravca, po ličnom i časovitom impulsu, koje stranke, kojeg popularnog »šlagera« ili po hiru kojeg ministra.

Svi hoćemo da budemo kulturna, evropska, slobodna, demokratska država. Ako je tomu tako, onda moramo ta načela zastupati i u onim pitanjima, gdje to našem nacionalnom šovinizmu ili momentanoj koristi i ne ide u račun. Ne smijemo zaboraviti, da nas Evropa gleda i da će nas prema našim djelima i procijeniti. —

Omladinski pokret.

Sinteza.

U zadnje sam vrijeme imao više puta prilike, da prisustvujem kod inače veoma zanimivih rasprava mladeg dijela naše omladine i da ondje čujem takova mnijenja, koja me eto nukaju da kažem koju riječ o tome i u koliko mi je moguće doprinesem k raščišćenju nekih pojmova.

Poznata je činjenica, da se mladež u svojoj prenaglosti i ushićenosti gdje kojiput baci tako jakim zamahom u vrtloge jedne ideje, struje ili nazora, da u tom stanju okolo sebe ništa ne raspoznaje. Sve ono što upućuje na umjerenost, hladnokrvnost i promišljatost ona zabacuje i ne uvažuje stvarne prigovore onih, koji se ne slažu u cjelosti s njom, pa makar ti isti bili dobre volje i većeg iskustva u omladinskim pitanjima, no mnogi preuzetni omladinci — vikači. Oni isti, čije se znanje zacijelo sastoji u megalomanskim gestama, naučnim krilaticama iz omladinskih časopisa, zamamljivom naglašavanju onog tako zvanog radikalizma, koji se u svojoj pretjeranosti izražaja ne ukazuje u kakvom pozitivnom radu, nego se gubi u onom času, kad bi morao da je na mjestu, a u svoj se nagosti i nedostojnoj površnosti ličazovno očituje, kad ga ne treba.

Velika je pogriješka, koju čine i sami pedagozi-teoretičari poznatih zvučnih imena — usadjuć u nepromišljeno srce omladinčevo mišljenje, da je omladina izvan svakog normalnog evolucionog razvitka i da ne spada u posredni vez između djetinjstva i muževne dobi u čovjekovom životu. U svom iznimnom položaju, vele ti teoretici, da omladina tvori neku neposrednu cjelinu, koja se ničemu ne podvrgava, te uređjuć svoje poslove sebe sama vodi, a o tom vodstvu nikome ne želi polagati računa. U koliko je pohvalno i poželjno za svakoga, a naročito mladoga čovjeka, da u sebi uzgoji neposrednost t. j. raspoloženje, da se što većma emancipuje od svog okoliša i ne biva tek mrtvim oru-

dem, nego vodićem njegovim, ipak nije podnipošto razumno i podesno iznakazivati smisao neposrednosti u neki ekskluzivitet.

Neposredan biti znači učiniti se što više neovisnim od drugih ljudi, ali ne prekinuti vezu s njima; većim i jačim biti, odgojeće se u snažan individualitet, ali nipošto u tom individualitetu vidjeti sebe kao Jupitra koji grmi, nego u potenciji svojoj potencirati svoj narod; pored sve samosvijesti uzorniji biti u pokoravanju od velikog dijela naše omladine, jer lko slušati znade, taj tek gospodarom biti zna.

Znam da neću moći izbjeći prigovoru nekolicine, da sam »senilan« u prosudivanju omladine, njene biti i svrhe. Snosit ću taj prigovor tim lakše, što su istog mog shvatanja svi oni, kojima pitanje omladine nije tek predmet debate, a u svojoj »senilnosti« ipak mnogo više mladenački čute i rade no mnogokoji omladinac s učenjačkim naočarima i umornog pogleda, koji ekstatično viče: »Više prirode, više smijeha i zdravlja židovska omladino!«

Vinuti se poput surog orla nebu pod oblake, lijepa je i uzvišena misija omladine, u koliko ista ne traži, da se njene eterne spoznaje primjenjuju na suhoparni realni život naroda. Nesumnjivo je, da su velike istine, koje su stekle položaj aksioma i u koje vjeruje sav svijet kao kakva gomila vjernika u dogme, iznikle u svetom času nadzemaljskog nadahnuća i dubokog religiozetskog uzbuđenja. Dvojim međutim, dali je moguće za pitanje omladine, koja se u svom razvitku mijenja i dobro je, da se mijenja, stvoriti bilo ikakove dalekosežne aksiome, najmanje one, koji ne proizlaze iz empiričkoga svijeta, a da se ti aksioni ulazeć u zbiljski život ne izlažu pogibljivi da će se survati u ponor.

Čitajući mnogobrojne knjige, brošure i časopise o omladinskom pitanju, nastala je zbrka pojmova, koju nije bila kadra u silnoj žurbi percepcije da sredi i bitnost izgradi. Posljedica je bila ta, da su se neki naši omladinci, tražeć kao bez daha izlaz iz tog meteža, bacili na najmogućnija i nemogućnija shvatanja i njih se držali kao utopljenici slamke. Svaki je započeo da predstavlja neku struju, pribijajući ime začetnika te struje na svoj barjak i lomajući s njime kao neki somnambul, kojeg bi krik kakvog nesretnog prolaznika mogao da sruši s one visine. Nažalost nemamo ili se dostatno ne pokazuju takovi nesretni ali zato tim potrebniji prolaznici, koji bi znali snažno da zakriku i da one sanjare na krovovima prodrmaju i osvijeste. Umjesto toga postaje iz dana u dan uvijek veća i šarolikija povorka s najrazličitijim i najpijanijim kombinacijama boja, iz kojih ponovno vire imena Buber, Hiller, Bernfeld, Margulies, Hoeflich, Wynecken, Montesoori i drugi mnogi.

Čudno bi gledali ti vrsni ljudi na te klecajuće barjaktare, jer su oni zacijelo znali što su htjeli, dok je prokletstvo na »epigonima« da ih krivo interpretiraju.

Velik uzrok tom zlu jest taj, da si takovi omladinci ne daju malo više vremena da točnije čitaju, a o čitanom podrobnije promisle, nego u golemoj i neshvatljivoj žurbi pohvataju pogdjekoje iskre, efektne paradokse i duhovite doskočice od nekih poznatijih omladinskih pisaca, te ih po mogućnosti čine središtem njihovog naziranja na pitanje omladine ili omladinski pokret, a zaboravljaju da su to u većini slučajeva

tek literarni argumenti ili drugi koji arizmi.

Dok su jedni omladinci duboko zaronili u silni taj konglomerat i mozaik knjiga, brošura i časopisa, a nijesu u stanju šale da iz njega isplivaju, daju se drugi naporno naglašavanje prirodnosti i izvornosti, koju potrebuje damašnji mladi židovski čovjek.

Usljed političke nemogućnosti, socijalne raštrkanosti, a ekonomske nemogućnosti i jednostranosti kroz dvije tisuće godina našeg robovanja u galutu, izgubili smo Židovi usku vezu sa prirodom, koju smo i te kako uživali u našoj lijepoj i samostalnoj palestinskoj zajednici. Unutar ostalog zdravog okoliša u galutu, bili smo primorani podnašati najveću tragediju i ljudsko bezpravlje, da se nijesmo i mi mogli usporedo s ostalim življem razvijati, nego smo bili prisiljeni da duševno i tjelesno zakržljamo.

Dobro misli taj dio omladine, ako uporno zahtijeva, da se okržljao naš narod povrati što više prirodi, koja je najvećma u stanju da ga privede zdravlju, koje je izgubio u zagušljivom zraku sredovječnog ogradenog i modernog, na oko samo slobodnog geta. Polovičnost naše žid. omladine, koja truje i živce i volju njenu, nemoguće je iskorjeniti i iz temelja iščupati, dok se ta omladina ne bude znala iz sva srca nasmiijati, istinski ljubiti, žučljivo mrziti, a uz težak posao objeručke prionuti kao što to omladina drugih naroda znade. Sav taj neplodan i površan sentimentalitet i sveljudska bol, koja nama, židovskoj mladeži, ubija i zadnji naš mladenački pollet i žar, ustrajati će i nadalje, ne bude li se sadanji degenerirani narod približio načinu življenja kao u staro biblijsko doba.

Pitanje sad nastaje, dali je razborito i istorijski dosljedno, da taj dio omladine, koji nam naviješta kršne Judejce i povratka k prirodi, posvema zabacuje knjigu, nalazeć u njoj leglo svega zla, naročito ubivstvo zdravlja i izvornosti. Ne pokazuju li ti omladinci veliko nepoznavanje naše istorije, jer očito zaboravljaju, da je za Židova u rasulu syako ono mrtvo slovo, pa i u najnezatnijem komentaru, značilo jedan poticaj više na ustrajnost i otpor! Knjiga je bila onaj vođ naroda, koji je uzdigao narod iz galutske močvare i ušćivao ga čista srca i jake svijesti u časovima najveće bijede i nevolje.

I došao j drugi vođ, reći će ti omladinci, koji umjesto knjige i riječi djelo uzvisuje i djelo traži.

Da, ali taj je vođ erpio snagu svoju iz knjige i riječi proroka, zakonodavaca i blagih kraljeva-pjesnika. U tim je knjigama bio sakriven duh židovskoga naroda u rasulu i duga stoljeća strpljivo čeko na svoje uskrsnuće. Knjigom u ruci slaviti će naš narod svoju pobjedu, a na svečanom prolazu kroz prijestolnicu pozdraviti će ga prvi živom riječju nasljednik staro-jabnejskog sinhedrija rektor novoosnovane jerusalimske univerze.

Uz mnoge druge nijanse ove se dvije u omladini najviše ističu: Ona madež, koja zanemarujuć vezu sa prirodom tek u knjizi nalazi njen smisao, drugi opet, koja proklinjuć knjigu kao izvor naše boležljivosti spas svoj traži u prirodi.

»Omladina knjige« vjerna galutskoj tradiciji drži se knjige, pa makar i zašla u koječem stranputicom, dok ona druga,

koja se odvike za povratkom k prirodi tako rekuć previja i savija, tu prirodu tek nalazi u vatrenim govorima, apelima, člancima i drugim koješta, a nikako ne ondje, gdje treba da je nalaze. Umjesto oduševljenih turista i ljubitelja tjelovježbe vidimo u toj grupi najmarnije-dnevne posjetnike najnapućenijih promenada: Umjesto jevrejskog jezika čujemo baš među njima sve ostale, samo ne taj jezik, koji tako strpljivo mora da sluša panagirike njemu u slavu, a nitko od tih trubadura nit hebrejski pozdaviti znade. Umjesto jedne žive zajednice i slobodnog zajedničarskog života u svrhu pripreme za Palestinu, u stilu neke hehaluc grupe, ostaje vječito samo kod postulata, a isti se ti »prirodnjaci« gube kao nekada u artističkim i literarnim ljepotama časopisa, kazališnih komada i sličnim alirima.

Nijedan omladinac, koji ozbiljno shvaća poziv naprama svom narodu, neće biti tako lakouman, a da oštro ne osudi tu neozbiljnost i nepromišljenost obih grupa.

Naš židovski narod, koji se ne može i ne smije zadovoljiti samo time, da u okviru čovječanstva vegetira, nego mu sebi čuti duboko uvriježenu dispoziciju, da izvorno stvara na dobrobit svega ljudstva, otklanja svaku od gore karakterisanih struja, ako svaka zasebice istupa i krivo se shvaća a opravdano i kategorički zahtijeva od omladine da sintezom obojeg pripomogne obnovi starog biblijskog židovstva.

Uz takav harmničan sklad knjige i pluga stari će izraelski genij, osuđen da u rasulu tek talente rada, objaviti svijetu velike misli i djela.

Jedno može i mora da opstoji uz drugo, jer jedno nije na uštrb drugome, a obadvoje uvjetuju zdrav i harmoničan život bilo u galutu ili Erec Israelu. —

Zagreb, 27. ajara 5679.

Brao.

Naučno putovanje u Palestinu. Novčani doprinosi za tu akciju neka se u buduće izvole priposlati direktno na žid. nar. akad. društvo »Judeja«, Zagreb, sveučilište, kod kojeg je društva u pohrani dotična centralna blagajna, a nipošto više na pojedine povjerenike, čija je najglavnija zadaća propaganda za tu akciju i pismeni obraćaj sa onim društvima ili pojedincima, koji se zato zanimaju i traže neka razjašnjenja.

Iz dobivenih izvještaja povjerenika mogli smo razabrati, da je u pojedinim mjestima u tu svrhu sakupljeno lijepih svota, koje međutim još nijesu otposlane na pravo mjesto. Umoljavamo s toga povjerenike tih mjesta, da dotični novac pošalju što prije u centralnu blagajnu gore označenog društva, a sve ostale uljudno potsjećamo na dana obećanja prirediti u skoro vrijeme u korist naučnog putovanja u Palestinu sibirne akcije, koncerte, vrtne zabave, javna i kućna sijela itd.

Dužnost nam je naročito upozoriti, da »Židovski nar. fond« ni u kojem slučaju ne smije štetovati uslijed te akcije, koja pored sve njene važnosti mora da ustupi prvo mjesto ovoj najvažnijoj cionističkoj instituciji.

Poznavajuć međutim požrtvovni rad naših cionista s juga, čvrstog smo uvjerenja, da, ako od njihovih materijalnih žr-

tava bude ovisio uspjeh tog naučnog putovanja, taj uspjeh ne će izostati. Najmanje u toj akciji, koja po prvi puta omogućuje židovskim omladincima to dugo željno na-

učno putovanje u zemlju praotaca, iz koje će zemlje sa sobom da ponese sve ono dobro zdravo i potrebno židovskoga duha, s kojim će oružjem onda jednom za uvijek da

pročiste gnjilež našeg galutskog življenja.

Židovsko nar. akad. društvo »Judeja« (za naučno putovanje), Zagreb, sveučilište.

Vijesnik Povjereništva Židovskog narodnog fonda (Keren kajemet lejisrael) za Jugoslaviju.

Serha je Židovskog narodnog fonda da u Palestini kupuje i stiče zemljište, koje će ostati neotuđivim imetkom židovskog naroda. — Žid. narodni fond utemeljen se na V. cion. kongresu god. 1901. i posjeduje već oko 18. milijuna franaka. Prihodi neprestano rastu, a iznosili su god. 1918. oko 2 i pol mil. franaka.

Adresa za dopise: Petrinjska ulica br. 22 prizemno. Uredovno vrijeme od 9 do 12 prije podne i od 2 do 5 poslije podne. — Novac se šalje na Banku za trgovinu obrt industriju d. d., Zagreb, za račun Ž. N. F. s naznakom svrhe.

Izkaz darova

za vrijeme od 30./IV. 1919. do
20./V. 1919.

Samoopozovanje,

Prijedor: Salomon Mevorach	30.—
Sisak: Poslao Ascher i Ehrenfreund: Ig. Ascher 15.—, po 10.— Otto Heinrich, dr. Leon Ferić, Helena Ferić, po 5.— Milan Ascher, Milan Ehrenfreund, Rudolf Ehrenfreund, Makso Planer, po 4.— Otto Jungwirth, Imre Pollak, Alice Reich, Jos. Schwabenitz, po 3.— Armin Ehrenfreund, Ad. Drechsler, Alex Richtmann, Štefa Heumer, Milan Mayer, po 2.— Fina Heumer, Hermina Ascher, Elsa Krauss, L. Ehrenfreund, Selma i Imre König, Vilma Heumer, M. Schwabenitz, Ilka Strasser, po 1.— Milka Hermann, Josip Herman, Sam. Strasser, Milka Kupfermann	118.—
Varaždin: Milan Berkeš	5.—
Zagreb: Lav Stern 9.—. Po Benot Cijon	63.—
Banja Luka: Po Bukici Nachmias: Gijuro Kohn 40.—, po 10.— Erna Poljokan, Max Gottlieb, po 8.— Leon A. Levi, Isidor Levi, po 6.— Raf. Levi, po 5.— Flora Levi, Flora Poljokan, Jean Eisenberg, Leop. Kohn, po 3.— Aron Salom, Josef Nachmias, Herm. Steinlauf, Jakob Pesach, Eisenberg, Leop. Kohn, po 3.— Aron Salom, Sult. Nachmias, Albert Levi, Zadik Levi, Sal. Altarac, Rafael Z. Levi, Angela Levi, Leon Poljokan, Iso Levy, Avram Altarac, Ela Poljokan, Hana Levi, Sarina Papo, Buk. Nachmias, Ella Herzler, Flora Salom, Matilda Nachmias, Rosa i Raschela Nachmias, Izr. Steinlauf, Is. Lichtenstein, Erna Gottlieb, Filip Hofman, Janka i Gisela Quittner, Erna Bleiber, Ilonka Riemer, Jak. Altarac, Lina Berger, Rach. Levi, Ela Friedmann	180.—
	405.—

Skrabice.

Varaždin: Žiga Strauss	20.—
Brodni: S.: Dr. Oskar Spiegler	50.—
Prijedor: Poslao Gustav Seidemann Rut. Seidemann 90.—, Rika Hasson 50.—, Eteka Stern 32.—, Šab. Levi 20.64	192.64
Vinkovci: Po Sidi Zilzer: Sonnenfeld 41.—, Bog. opć. 33.54, R. Groff 33.—, Zilzer 15.—, Marton 10.—, Augenfeld 10.—, Borovits 6.20, Hirtveil 6.—, Preiss 4.—, Hirschfeld 2.50 161.24	
Žepče: Poslao Sal. A. Musafija: Mošo Musafija 15.—, Salomon 26.— i Rachela Musafija 5.—	46
	469.88

Zlatna knjiga.

Visoko: Poslao Moise I. Montilja: Za upis »Ezra« daruju: po 20.— Inž. Sumbulović, Papo B. Gedalja, Lazarević, po 10.— Salom, dr. Maestro D. Levi, R. Levi, D. Kamhi, J. Papo, Kaufer, Zeichner, Posach, J. Musafija, Z. Leon, po 6.— Papo, Pinto, po 5.— N. N., Kabiljo, Isidor Kabiljo	217.—
Sarajevo Poslao Moise I. Montilja prig. srebrnog pira Hadži Leon J. Alkalay n. i. istih sakupljeno	204.—
Vinkovci: kod vjenčanja E. Propper sak. n. i. Eteka i Ernst Ehrenstein	50.—
Zagreb: Supruzi Lav Stern i Sime Spitzer daruju prig. Barmiceve svečanosti u kući Julijo König n. i. Otto König 500.—, Paul i Zora Hafner n. i. istih 25.—	525.—

Brodni: S.: Isidor Steiner n. i. Rud. Fuchs 400.—
1396.—

Masline.

Varaždin: Hermina Goldmann n. i. Teodora Goldmann u Herzl šumi	20.—
Bijeljina: Reg. Schossberger u gaj Johann Thau	20.—
Prijedor: Salomon Mevorach po jedno stablo n. i. Recha Danon, E. Becker, Jolan Becker	30.—
Zvornik: Poslao Sal. Leai: po 20.— Juda Leii n. i. Isidor S. Bararon, Blanka Levi n. i. pok. sestre Regine Kabiljo, po 40.— Avram Kohen n. i. pok. roditelja Arona i Bukice	80.—
Djakovo: Rosa Besserman 20.—, kod svatova Mile Münz sak. n. i. iste 100.— sve u gaj Miša Sommer	120.—
Sjeničak: M. Fröhlich za ogrlice n. i. Fine Heumer u gaj Gjure Hermana	10.—
Banja Luka: Po Bukici Nachmias: po 50.— Sam. Kabiljo, Levi Altarac, Jak. Pesach, po 30.— Sal. Poljokan, po 20.— Jak. Pesach, Jk. Poljokan, po 10.— Sal. Montilja, Mor. Levi, Albin Poljokan, Juda Levi, Gijula Levi, Leo Finzi, po 6.— Moric Montilja, po 2.— Juda Levi, sve u gaj Banjalučkih palih junaka	288.—
Travnik: Poslao Haim Papo za gaj Joh. Thau, Sara Konforti n. i. Josef Konforti 40.—, po 10.— Diana Konforti i Sal. Kalderon n. i. Jakob Atijas i Snitana Alkalay umjesto cvijeća zaručnicima, Diana Konforti za mustuluk n. i. Salvator Salom, Salvator Salom umj. čest. zaruč. na ime Rifke Salom, Raf. Levi na dan god. smrti oca, po 20.— Raf. Levi prig. vjenč. Leona Levi n. i. Leon i Merjam Levi	100.—
Ruma: »Teodor Herzl« prig. zaručka Müller-Aufferber sak. 60.—, Karlo Reitzer 50.—, sve u gaj dr. Jacobi	110.—
Vinkovci: Fr. Pollak n. i. Eteka i Ernst	30.—
Sanskimost: Hajim Hasson n. i. pok. David Kavezon u vrt Jeanette Stern	20.—
Brodni: S.: Eteka i Lav. Spitzer n. i. dr. Oskar Spiegler u Herzl šumi	40.—
Karlovac: Filip i Mirko Reiner n. i. Jelka Reiner u gaj Bargiore	20.—
Pakrac: Dr. R. Glück: po 10.— n. i. Ella i Vilko Glück, L. Fuhrmann i B. Herzler n. i. Lotti Glück, i 2 stabla n. i. Paula Strauss	50.—
Bjelovar: Sam. Lövy umj. čest. Slavi Stern 10.—, »Mirjam« n. i. V. Neumann 20.—, prof. J. Szemnitz prigodom sretnog povratka Ig. Fürsta 10.—	40.—
Sisak: Ben Zef izg. oklada n. i. Vilme Heumer u gaj dra. Lichta	10.—
Zagreb: Benot Cijon n. i. Žige Hirschler 50.—, Lavoslav i Justina Schwarz n. i. istih 300.—, Mirjam Weiller za iskazanu ljubezljivost Hane Neumann 10.—, Minka i Rosa Brüll za iskaz. ljubezljivost P. Weiss 10.—. Na izletu obitelji Schneller daruju: Deucht, Gross, Herzer, Singer n. i. Elle Schneller 200.—, sve u gaj dra. Jakobi. Slavko Deucht n. i. pok. Vilme Jungwirth 10.—. Judeja n. i. Benot Cijon 10.— u gaj dra. Lichta, Žiga Neumann n. i. pok. Sal. Braun 20.—, H. F. za uslugu prof. Szemnitz 10.—, Drag. Steinhardt n. i. Sofija Steinhardt 20.—, Viktor Steiner n. i. pok. majke Enriette Steiner 100.—	740.—
	1728.—

Darivanje zemlje.

Pakrac: Dr. R. Glück: po 50.— n. i. Selig i Schendl Glück i Rosa Bohm	100.—
---	-------

Ruma: »Teodor Herzl« prig. zaručka Tereze MüllerJak. Aufferber n. i. istih 200.—
Zagreb: Umjesto cvijeća na odar pok. Arturu Spitzer, daruju po jedan duman n. i. istog Paulina Breyer i Milan Licht 100.—
400.—

Dječji sabirni arci.

Djakovo: Mavro Pisker 50.—, Felix Bruck 24.—, Milan Weiss 18.—, A. Langfelder K 45.30	137.30
Sisak: Poslao Ehrenfreund i Ascher: Zora Neumann 2.62, Ivo Reich 60.—, Nada Spiegler 50.—, Mira F. Lenfeld 69.—, Ida Heumer 55.—, Nada Neumann 51.—, Mira i Vera Weiss 100.—, Nada Ascher 13.—, Drag. Ascher 85.—	485.62
Vinkovci: Po Sidi Zilzer: Mici Augenfeld K 137.—, Ruža 132.—, Frankfurter Rut 76.—, Alfons 67.—, David 61.—, Hugo Propper 53.—, Teod. Fuhrmann 53.—	569.—
Zemun: Žaki Čelibi	75.—
Zagreb: Slava Gewölb 50.—, Franjo Fuchs K 50.—, A. Wiesner 31.—, Mirko Hirschl 50.—, Edit i Edna Weiss 100.—, Verica Schneller 61.—, Mirjam Brüll 84.—, Ljerkica Lederer 72.—, Paul Wiesner 100.—, Magda Büchler 22.50, Eg. Dreissiger 65.—, Slavko Rosenberg 43.—, Ilona Lemberger 24.—, Lili Leinberger 30.—, Jos. Ferber 29.—, Malvina Klein 60.—, Julio Klein 60.—, Mirosl. Schiller 53.—, Reg. Schwarzenberg 55.—, Greta Singer 39.02, Ivica Kraus 70.—	
Križevac: Po Zori Hirschl: Renata Lausch 120.—, Branko Grossmann 102.—, Branko Polak 72.—, Zvonko Schwarz 62.—, Slavko Brenner 60.—, A. Pscherhof 53.—, Terezija Flesch 51.40, Emel Haas 50.—, Ela Breyer 35.—, Marg. Steiner 31.—	636.40
Sanskimost: Po Dojici Levi: Rosa Reich 36.—, Matilda Albahari 37.—, Mat. Levi 34.—, Rachela Albahari 53.—, Rosa Levi 31.— 191.—	
Visoko: Poslao David Maestro, Estera i Rena Maestro 61.—, Sara i Eljas Kabiljo 30.—, Sal. Avram Papo 60.—	151.—
	3393.84

Kolonija Členov.

Zemun: Žiga Rotter 30.—, Hugo Kohn — Joffe partija karata 44.—	74.—
Kapela: Schulhof	20.—
Dubrava: Katica Siegler	7.80
Bjelovar: »Mirjam« na izletu sakup.	35.—
Požega: Manir. Sternberg za marke	10.—
Derventa: Kirschenblum	4.—
Bijeljina: Braća Tischler	20.—
Travnik: Haim Papo sak. kod igre, Rikica Konforti 7.32, Avram Koforti 3.—, Estera Papo 2.28, Hana Konforti 10.—, Raf. Levi 3.50, 26.10	
Zagreb: Drag. Haslach 20.—, Judejanci prig. licit. štapa 12.—, Berl. Stern agio 8.—	40.—
Koprivnica: Tinka Schwarz	5.—
Varaždin Hermina Goldman sak.	20.—
	262.90

Nahla.

Beograd: Jak. Kalmić sak. kod svatova Avramović-Kalmić	260.—
Zvornik: S. Levi poslao za »Nahlu Jehude air Zvornik«, po 500.— Avram A. Bararon, Zadik A. Bararon. Na sijelima »Hol. Amoed.« sakup. 356.—, po 200.— Juda I. Levi, Mošo A. Bararon, po 100.— David Bararon, Jakob Bararon, Avram Levi, Isidor Bararon, po 50.— Zadik Levi, Sal. Levi, po 35.— Hajon Nachman,	

po 25.— Moric Blau, po 20.— Beza de Majorović, Erna Atijaš, Moric Danon, Aron Bararon, Sal. Levi, Isak Hajon, po 10.— Sal. Abinun, Julči Bararon, Rena Levi, po 30.— Mošo Altarac, Albert Levi sak. 52.— Avram Levi sak. 72.— 2620.—

B o s B r o d: Poslao inž. dr. A. Werber, po 100.— Alfred Goldberger, dr. Werber, po 40.— W. Goldstein, Naftali Pesach, po 30.— dr. Aron Altarac, po 20.— Aron Koen, Emil Kaufman, Mošo Eškenazi, po 10.— Strassberger, Finzi Artur Kraus, Avram Altarac, Egon Grünberger, David Pesach, dr. Marić, Reg. Schleifer, Sam. Rosenblüh, po 5.— Reich Adolf, Sarina Pesach sak. u veselom društvu 106.— 571.—

S j e m i č a k: Na svatovima Fröhlich-Eisler sak. 100.— 100.—

S a r a j v o: Poslao Moise I. Montilja: Herman Georg 200.—, Jos. Tolentino sak. 172.—, Blanka Altarac sak. Merjama Altarac 20.—, po 10.— Jak. Albahari, Mor. Danon, Sal. Montilja, David Danon, Jak. Samuel, Ašr Koen, Jak. Levi, Bahor Perera, Bohor Atijas, Isidor Danon, Jos. Pinto, H. Montilja, po 4.— Blanka Altarac, Sam. Perera, po 3.— Justina, po 2.— Leon i Rahela Kohen, Jak. Papo, Menahem Perera, Menahem Pinto, Sal. Drutter sak. C. Danon 30.—, Jos. Danon 20.—, po 10.— M. Levi, David Papo, Markus Finci, M. Albahari, Isak Gaon, David Levi, po 6.— Izr. Gaon, R. Eskenazi, S. Drutter, po 5.— J. Papo, J. Albahari, Mor. Finci, I. Pardo, po 2.— Alkalay, Menahem Papo sak. 40.—, Simha Montilja sak. 160.— kod vjenč. Menahem Levi sak. 44.— Jak. Leon Finci 15.—, Moise Montilja 50.—, Sumbul Montilja 20.—, Ješua Ozmo 20.—, Jos. D. Salom 10.— Juda Montilja i Jak. Finzi 10.— 1052.—

M i t r o v i c a: Emilija Fuchs na spomen Erha Rehlbergera 50.—

Z e m u n: Jos. i Marjana Sasson prig. ozdravljenja kćerke 50.—

R u m a: Teodor Herzel 20.—

B r o d n a S a v i: Po Slavku Jellinek: Gustav Stern sak. prig. srebrnog pira Hüge i Anice Seelinger 330.—, Slavoljub Taussig 150.—, Margita Hofmann sak. kod svatova Hofmann-Mandlović 210.—, po 100.— Iso Steiner, Vil. Rosenzweig, Alb. Alkalay, Lav. Mayer, Josef Kajon, po 90.— Moric Fürth, po 50.— Jakša Weiss, N. Neumann, oklada Fuchs-Goldberger, Lav. Spitzer 30.—, Kuhn-Merkadić partija karata 28.—, N. Philipp 21.—, L. Spitzer i Drag. Mahler 40.—, Fürth-Fuchs, Goldberger i Mayer part. karata 10.—, dr. Werber i David Baruch 20.—, razlika vožnje Zagreb-Brod 110.—, Oskar Koen razlika računa 2.50, Jos. Adler dobit karte 6.—, Drag. Mahler 2.—, Ad. Kraus sak. od: Sorger Sarajevo 40.—, Konfi Kragujevac 50.—, Farhi 20.— i Albahari 10.—, Rud. Fuchs i Vatr. Fürst 240.— 2059.50

Z a g r e b: Od dara osmorice zagreb. cionista 2. Nahle i to na ime Saveza, a druga na povjeren. narodnog fonda, u Jugoslavenskoj koloniji 10.000.—, B'not Cijon dio čistog prihoda dječije predstave 500.—, Prig. Beritmila u kući Paul Hafner sak. 475.—, zaruke Lili Rosenberg-V. Montag 200.—, Blanka Hirschl sak. 20.—, Elsa Wachs sak. 28.— 11.223.—

B i j e l j i n a: Braća Tischler 1000.— Arpad Weil 200.— 1200.—

D e r v e n t a: Žid. nac. društvo: po 50.— Levi Pesach, David Pesach, po 40.— Josef Pesach, po 30.— Safira D. Pesach, H. Rubinstein, David Pesach, Josef Kabiljo, H. Rubinstein, po 20.— Jos. Pesach, Rifka i Josef Hajon, Safira Pesach, David Hajon, Juso Baruch, Fani Rubinstein, Isak Gaon, Levi D. Pesach, Suzana Pesach, Estera Eškenazi, po 10.— David Baruch, Max i Ernst Hartenstein, Mošo Eškenazi, Bela Rubinstein, Klara Hajon, Salamon Altarac, Sarina Hasson, Levi Pesach, Avram Rittenberg, Moric Altarac, Jul. Rubinstein, Nata Rubinstein, Binjo Pinto, Šandor Strassberger, Josef D. Pesach, Bela i Josef Rubinstein, Josef Pesach, David Baruch, M. Levi, Haim Eškenazi, Erna Pesach, Sam. Altarac, Jul. Rubinstein, Nata Rubinstein, Sarina Baruch, Jak. Gaon, Max Hartenstein, Dana Pesach, po 8.— Blanka Pesach 818.— 20.023.50

Obnova Palestine.

B r o d n a S a v i: Rosalija Levi 50.—

V i r o v i t i c a: Poslao Božidar Feldmann: prig. vjenčanja Benedik-Präger sak. 75.—, dr. H. E. Kaufman 50.—, Schäffer 20.— 145.—

P a k r a c: Poslao dr. R. Glück po 20.— S. Kessler, M. Burakovski, Jos. Straus, po 10.— Jak. Straus, Oskar Adler, Zlatko Neuman, Jak. Mautner, dr. Bruck, po 6.— M. Kohn, po 5.— B. Herzler, po 5.— Teichteil 130.—

B o s Š a m a c: sakupljeno na sijelu Friedrich: A. Kabiljo 50.—, po 20.— Fani i Isid. Friedrich, Rosa Hacker, Lea i F. Kraus, H. Salom, Ig. Ziegler, Malvina Stockhammer 170.—

S i s a k: kod dr. Silbersteina sak.: Otto Heinrich 30.—, Jos. Frisch 20.—, po 10.— Jos. Herman, Mor. Hirschler, Flesch 80.—

K u t i n a: kod svatova Ledeki-Steiner sakupljeno 80.—

B e o g r a d: Poslao Max Koen: kod svatova Koen-Elias sak. 113.—, Hana Avram i Berta Bencijon 30.— 143.—

B j e l o v a r: Perdo Singer 10.—, Maxo Stern 30.—

R i j e k a: Prig. zaruka Fein-Löwy sak. 72.—

S t a r a P a z o v a: Poslao Josef H. Elias: Karl Kohn 60.—, po 20.— Jakob Pišker, Isidor Bleiser, Armin Polizer, David Heisler, Grünvald-Steinitz, Marko Städtler, Marko Berger, Jos. Steinitz, po 10.—, Sig. Weiss, po 7.— A. Hirschl, po 5.— Joh. Berger 242.—

V i n k o v c i: Po Sidi Zilzer: Lav. Gross kod kart. 100.—, N. N. 75.—, Jos. Zilzer 70.—, po 50.— A. Hirschfeld, M. Lipkovitz, po 35.— Margita Propper, po 25.— Daniel Fischhof, po 20.— Lav. Stein, Alex. Sonnenfeld, Jos. Opie, Ivo Kozmer, po 10.— Aschenbrenner, Leop. Hamburger, Slavko Kaufer, D. Momčilović, D. Fischhof, S. Freudman, M. Stoch, A. Gross, B. Zilzer, po 6.— Ig. Baum, Händler 1.— 588.—

P o j n i c a: Po Regini Konforti sak. kod M. Alkalay: po 20.— Avram Alkalay, po 15.— Buki Alkalay, po 10.— Mat. Alkalay, Berta Israel, Rifka Alkalay, dr. Isidor Izrael, Jakša Atijas, po 6.— Sultana Alkalay, po 5.— Reg. Konforti, Jos. Israel, Poldi Israel, Puba i Beba Alkalay 116.—

Z a g r e b: Prig. zaruka Rosenberg-Schönvald sakupljeno 112.— 1958.—

Za žrtve pogroma.

O s i j e k: Poslao Mirko Krauss, specif slijedi 4.500.—

Z a g r e b: Jakob Spitzer 30.— 4.530.—

Pregled.

Unišlo je dakle iz Hrvatske, Slavonije i Dalmacije K 21.287.38

Iz Bosne i Hercegovine K 8.346.74

Iz Srbije K 403.12

Ukupno K 30.037.12

Unišlo je dakle od 1. januara 1919. do 20. maja 1919. sveukupno K 171.488.65.

Ispravak.

U broju 15. iskazani dar dr. H. L. iz Zagreba pod naslovom „Masline“ imade da glasi: dr. H. L. u spomen svoje majke Amalie Löwy-Preisner daruje 10 maslina u vrt Amalie Löwy-Preisner K 100.—

POVJERENICIMA! Konferencija povjerenika židovskog narodnog fonda, koja je bila sazvana za dne 8. i 9. juna o. g., odgođena je. Uprava narod. fonda obavijestit će pismeno o novom roku sve povjerenike.

Uprava židovskog narodnog fonda.

JOSEFINA LÖWY
VILIM WEISS
VERENI 110
Mitrovica. u maju 1919. Vukovar.

Promjena. Ovime javljamo, da je umjesto g. Rubenovića primio povjereništvo za naučno putovanje u Palestinu za Srbiju g. Samuel de Majo, Beograd.

NA ZNANJE! Prostorije »Saveza cionista Jugoslavije«, uredništva i uprave »Židova« te uprave židovskog narodnog fonda nalaze se počam od 1. lipnja o. g. u Ilici kbr. 31., III. kat. Umoljavamo sve sumišljenike, da u buduće upravljaju sve dopise i pošiljke na prije označenu adresu.

Savez cionista Jugoslavije.

JOSEF KAVESON
REGINA LEVI
Bihač. 109
Zaručeni u mjesecu aprilu.

Natječaj.

Jevrejsko-sefardsa bogoštovna općina u Sarajevu traži pouzdanog i revnog čovjeka, koji bi mogao ispuniti ispražnjeno mjesto tajnika kod ove vjerske općine.

Isti mora optpuno vladati srpsko-hrvatskim i španjolskim jezikom i iskazati svoju spremu svjedodžbom zrelosti trgov. akademije ili druge srednje škole ili dugogodišnjom praksom u kancelarijskim poslovima.

Ponude uz prilog dokumenta pripadništva u kraljevinu SHS. imadu se upraviti na adresu ove vjerske općine najkašnje do 15. juna 1919.

Sarajevo, 20. maja 1919.

Predsjednik: Ašer S. Alkalay.

KNJIŽARU, PAPIRNICU,
sa ili bez, **TISKARU**
ili samu
u provinciji na teritoriju SHS
želim kupiti ili u najam preuzeti.
Ozbiljne ponude umoljavam slati
na upravu lista pod oznakom
„Knjižara“.
107

Našim pretplatnicima!

Prvoga maja povisila nam je tiskara cijenu za štampanje lista gotovo za sto po sto, pak smo s toga razoga primorani povisiti danom 1. maja o. g. pretplatu na K 32.— godišnje. Uvjereni, da će naši poštovani pretplatnici uvidjeti opravdanost ove naše povišice, tim više što su to ostali listovi već učinili; molimo sve one, koji su pretplatu već poslali, da nam — uvaživši povišicu od 1. maja, pošalju razliku.

Istom prilikom slobodni smo objelodaniti naš novi cijenik oglasa, koji smo iz istih razloga također morali povisiti:

12 uvrštenja na ¹/₁ stranice K 4320.—
12 uvrštenja na ¹/₂ stranice K 2160.—
12 uvrštenja na ¹/₄ stranice K 1200.—
12 uvrštenja na ¹/₈ stranice K 600.—
12 uvrštenja na ¹/₁₆ stranice K 360.—